

TIZENHATODIK FEJEZET

Szaruhan, Kaszim aga gazdasága

Sén arra gondoltam, ha őfelsége nem utasít, hogy felkelhetek, holnap biztos a csontkovácsnál találom magam.

Micsoda? Mindenki így fortyant fel magában, aki hallotta Ibrahim választát. Még ha egy ágyúgolyó hullott volna a szökőkútba, az sem keltett volna ekkora meghökkenést.

Mikor valaki a döbbenettől kiejtette a kezéből a kanalat a tálcára, elszabadult a pokol. Az összes jelenlévő a rabszolgára meredt. – Óóó – morajlott a tömeg körülötte. – Nézd azt az utcagyereket – kiáltotta valamelyik lovas. – Lehet ilyen arcátlansággal fogadni a hercegünket?

– Verést érdemel.

– Miféle verést? – forrt egy másik. – Túl hosszú a nyelve. Húzzuk elő a szájából és tépjük ki.

Ibrahim érezte bőrén Ferahsad szabálytalanná váló lélegzetét. Valószínűleg nemsokára elájul a félelemtől. Ami történt, megtörtént. Tréfára tréfával kellett válaszolni. Tehát ő azzal válaszolt. S most egymást mustrálták. Ibrahim eldöntötte, hogy nem fog összemorzsolódní a herceg tekintetétől. Ezért rettenthetetlenül Szulejmánt méricskélte. *Hát akkor, dohogott. Én is vagyok olyan fiatal, mint ő. Egykorúak vagyunk. Az egyetlen különbség köztünk az, hogy Szulejmán apja a szultán, az enyém pedig egy halász.*

És ha halász, vágott vissza egy hang benne. Ha az ő apja az oszmánok szultánja, a tiéd a tengerek királya.

A kormányzó fején viselt turbán eltakarta a szemöldökét. Szemei sötétek és áthatóak voltak. Szinte keresztüldöftek az emberen. Az értelem szikrái repdestek bennük, akárcsak a szentjánosbogarak.

Az orra viszonylag nagy volt az arcához mérten. *Talán egy kissé horgas is.*

Az arca telt volt, az állkapcsa kerekded. *Egy szakáll biztos jól illene hozzá,* gondolta Ibrahim. *A helyében én növesztenék egyet.*

Annak dacára, hogy mindenki arra számított, hogy a herceg dühbe gurul, és eltávolíttatja Ibrahimot a színe elől, Szulejmán felnevetett.

- Nem lehetnek túl vastagok a csontjaid, ha attól tartasz, hogy beletörnek egy főhajtásba.

- Végtére is, ezek pusztán rabszolga csontok – motyogta Ibrahim ugyanabban a csintalan hangnemben. – Milyen vastagok lehetnek? Nem sokkal vastagabbak a halszálkánál.

Szulejmán felkacagott. – Még hogy halszálka... Hallottátok ezt? Halszálka.

Azok, akik egy másodperce még azon törték a fejüket, hogy milyen büntetés lenne megfelelő Ibrahim arcátlanságára, most a herceg jókedvét látva vigyort erőltettek magukra. *Ha a kormányzó nem lett mérges, akkor az a mi dolgunk maradt*, vonták le a következtetést.

- Hogyan gyógyítaná egy csontkovács a halszálkát, sahom? – próbálkozott valaki egy szellemes megjegyzéssel bevágódni a hercegnél.

Szulejmán egy biccentéssel hagyta jóvá. – Nem tudja, nem tudja. Allah őrizz, a végén még összezúzza szegényt. Szerencsére három orvosunk is velünk van. Ők egykettőre megszabadítanak a gondodtól.

Amikor a tréfálkozás gúnyolódássá fajult, Ibrahim megsértődött.

- Ne aggódjon. Egy rabszolga egyszerre munkás és orvos. A sebét is ő köntözi be, a köldökzsinórját is ő maga vágja el.

A nevetés, vihogás és hahotázás abbamaradt. Mindenki lélegzet-visszafojtva várta, nem esik-e újabb kanál a tálcára. Szulejmán mosolya ráfagyott az arcára.

- Mit csinálsz? – súgta oda Ferahsad Ibrahimnak, könyökével a férfit bökdösve.

Szulejmán a levesestáljához nyúlt.

- Nocsak – szólalt meg végül. – Mindig kardként forogtad a nyelved?

Ibrahim most is úgy látta magát, mint egy akrobata, aki egy máglya fölé feszített kötélén egyensúlyozik. *Bár egykorúak vagyunk, töprengett. A szópárbaj ellenfele mégiscsak a trónörökös herceg. Egyetlen paranccsal mindörökké betapaszthatja a számat.*

A térdeire ülve meghajtotta a fejét.

- Nem – felelt magabiztosan. – Kizárólag azok előtt, akiknek a szíve és az esze nem retteg a szavaktól.

- Miért?

- Mivel csupán ők vannak tudatában annak, hogy minél nyersebbek a szavak, annál barátságosabb a személy, akitől jönnek.

A Szulejmán arcára dermedt kifejezés lassacskán olvadni kezdett. A mosolya visszatért az ajkára. S a halálos csend is eloszlan tűnt.

- Mi azok közé tartoznánk? Úgy tekintesz ránk?

- Igen.

A herceg a szájába vett egy kanálnyi ételt. Egy darabig azt rágta.

- Honnan tudod?

- Az ön szeméből.

- A szememből? - A herceg a többi asztalnál ülőhöz fordult. - Van valami a szemünkben? - S miközben a katonák, akik nem tudták, mit feleljenek erre, csevegni kezdtek, Ibrahim közbevágott, változatlanul meghajolva.

- Hadd mondjam meg önnek. Lovagiasság, bátorság és barátság.

Hallotta, ahogyan Ferahsad hosszasan felsóhajt mellette. Ezúttal a jelenlévők zöme rokonszenvezni látszott Ibrahim kijelentésével.

- Mi ez? - hökkent meg Szulejmán. - Hát már vissza is csúsztattad a kardodat a hüvelyébe? A haragunktól reszketve feladtad a szópárbajt?

S jóízűen nevetett. Ibrahim mostanra már biztosra vette, hogy helyesen olvastott a kormányzó szeméből. Szulejmán kedvelte őt. - Neem - suttogetta. - Nem reszketek. De az édesapám arra tanított, hogy „nem árt vigyázni”. Észrevettem, hogy a hercegünk még nálam is jobban tudja csűrni-csavarni a szavakat, így hát egyet hátraléptem. De legyen óvatos; a kard még mindig a kezemben van.

Szulejmán hosszasan kacagott. - Mester - lihegte közben. - Allahra esküszöm, ő a szavak mestere. - Majd egy korty vizet ivott, és tekintetét ismét visszafordította Ibrahimra. - Sokat járt a szánk, mégsem mutatkoztunk még be. Az nyilvánvaló, hogy mi kik vagyunk, de te ki vagy?

- Nyilvánvaló, de azért mondja el nekünk.

Noha tátva maradt a szája ettől a kéréstől, Szulejmán igyekezett elkerülni még egy vitát, így nem is tiltakozott. - Mi - mennydörgött -, Szulejmán vagyunk. És te, te ki vagy? Mi a neved?

- Ha ön csak Szulejmán, akkor én csak Ibrahim vagyok.

- Ennyi az egész?

- Nem teljesen - kuncogott Ibrahim. - Ezenkívül még sok nevem van. Ott, ahonnan jöttem, az édesanyám Justinianusnak hívott. Aztán egy másik nevet találtam magamnak. Sándor.

- Miért Sándor? Más nevek közül nem választhattál?

Ibrahim felemelte a fejét, s vakmerő szemekkel nézett a hercegre.

- Hosszú történet - vonta meg a vállát. - Csak Sándor. Egykor még arra vágytam, hogy mindenki Sándornak szólítson. A fülem botját sem mozdítottam, ha másképp szóltak hozzám. Azután...

Egy pillanatra elfordította a tekintetét a hercegről.

- Azután... - biztatta Szulejmán, hogy folytassa.

- A férfiak, akik elraboltak, Ibrahimnak neveztek. S most Ibrahim vagyok. Ez az utolsó nevem - megállt, hogy kifújja magát. Felemelte a hangját, mint ha hirtelen jutott volna az eszébe. - Ó, nem, van még egy.

- Mi az?

- Ibraaam! A mi kahjánk... Az a vén alattvaló ön mögött, ott balra. Halil aga hív engem így: „Ibraaam”.

A kajha szörnyen elvörösödött, de mikor látta, hogy a herceget és az úrnőt is beleértve mindenki kacag, kissé megnyugodott.

- Ibraaam.... Ibraaa.... Hány „a” hang van ebben, kahja?

Halil aga megkísérelt válaszolni, de nem volt képes még egy „a” hangot sem kinyögni. A nyelve annyira nem akart forogni a szájában, mintha forró pizkavasat nyomtak volna rá, s attól irgalmatlanul megdagadt volna. Helyette Ibrahim rázta meg kezét körkörösén a levegőben³⁹.

- Van az benne bőven. Ez valójában teljesen a hangulatától függ. Ha az agám úgy kívánja, egy hangot tesz csak oda, „Ibram”. Ha akarja, még hozzátold kettőt vagy hármat. Amikor azonban mérges rám, az „a” hangok száma egészen nyolcig vagy akár tízig is szaporodhat.

Szulejmán már nem is emlékezett, hogy mikor nevetett ennyit utoljára. Olyan érzése támadt, mintha a szokások, a szabályok mind a tornácon kívül rekedtek volna. Ez a vele egyidősnek tűnő szolgáló szemrebbenés és szegyenkezés nélkül kimondta azt, amire éppen gondolt. Nem volt benne képmutatás. Az elméje, mely már hozzászokott, hogy minden egyes szó s tekintet mögött a valódi jelentést keresse, most nagy élvezetet lelt a cselszövéstől mentes beszélgetésben. Rabszolga volt, természetesen, ugyanakkor a kora ellenére Ibrahim szerfelett ügyes társalgónak bizonyult. Ráadásul a szavai sziporkázó ötletességről tanúskodtak. A találkozásuk óta csak nevettek.

- Köszönjük, soknevű - szólt hozzá jókedvűen. - Ó, Allah, látod, mit tettél? Mi is egy új nevet adtunk neked. Nos, honnan jöttél?

Ibrahim huncut mosolyát egyszerűen bánatos felhők borították be.

- Messziről - dörmögte alig hallhatóan. - Nagyon messziről. Egy élethossznyi messzeségben lévő földről.

- Úgy? Mondd el hát. Honnan jöttél?

- Pargából hozattak el. - A hangja sebzett volt és feldúlt. - Pargali⁴⁰ vagyok.

- Parga? Nem hallottunk még róla. Miféle hely ez a Parga?

Ezen megsértődött. *Nem hallottad még, oszmán, zsörtölődött magában. Még nem hallottál Pargáról? Akkor legyen ez a fogadalmam: a birodalomban mindenkinek megtanítom, hogy hol van, s mi az.* Tekintete a távolba sodródott. Szeme előtt a szikláknak ütköző pargai hullámok jelentek meg. A halászok és a sirályok versenye. - Hogy miféle hely, urunk? - mérgelődött. - Rendkívül gyönyörű... Pargánál nincsen gyönyörűbb hely a világon.

- Vajon az édesapánk tulajdona?

Az apádé? Hogy a nyavalyába lehetne a te apád földje, dohogott. Az a miénk, a mi elődeinké.

- Nem... Az nem oszmán... Jóllehet... - A hangja a szomorkás hangulatáról árulkodott. Ibrahimnak nem is állt szándékában eltakarni azt. - A partjaink

39 Ez a gesztus „(túlnyomóan) sok” jelentéssel bír.

40 Szó szerint „Pargából való”.

gazdátlanok. Legalábbis ezt szokták mondani a halászok. Akkoriban még gyermek voltam. *Mit jelenthet ez, kérdeztem magamtól folyton. Hát nem a miénk? S tényleg nem a miénk volt. Akárki tört ránk, azé lett. S aki rántört, elvett mindent, amit csak lelt... Engem is... - A hangja berekedt, s nem folytatta tovább.*

Szulejmán igyekezett derűsnek mutatkozni, hogy letörölje a gondterhelt kifejezést a férfi arcáról. - Tehát Parga - mondta lelkesen. - Akkor van még egy neved, soknevű. Oly remek név, hogy attól elfelejted az összes többi.

- Elfelejttem, urunk?

- Igen... Tudniillik, megtaláltuk a hozzád legjobban illő nevet.

- Igen? Megkérdezhetem esetleg, hogy mi az a név?

- Pargali... Pargali Ibrahim...

